ТВОРЕЦЬ

№ 75

ЧОРНІ ДЗЕРКАЛА БОЛІТ (Частина 1)

Він радо підкорятиметься Господу.
(Ісая 11:3 UMT)

Вітаю вас, друзі мої! Професор Сейсмо радий новій зустрічі з вами! Я тільки що повернувся з неймовірно захоплюючої та суперцікавої експедиції: вивчав величезне болото, розташоване в південній частині Сполучених Штатів Америки. Ви, мабуть, здивуєтеся: що ж цікавого може бути в болоті?.. О, ви навіть не підозрюєте, як часто в процесі дослідження у мене перехоплювало дух від подиву! Ось я і вирішив поділитися з вами своїми науковими нотатками, зробленими в ці дні.

ДЕНЬ 1. ...Руки досі тремтять, тому ледве пишу. Перший день експедиції мало не став останнім... в моєму житті. Але ж на самому початку нічого не віщувало лиха. Я стояв на краю болота і розглядав його вкриту ряскою поверхню. Земля здавалася придатною для ходьби, потрібно було лише пробратися через калюжу липкої чорної грязі. Як же мало я знав! Я й уявити не міг, що під чорною водою на поверхні цієї калюжі ховається затягальна трясовина!

Я зробив крок, потім другий... і мій черевик щільно застряг в липкій грязюці (вона називається мул). Звільнити ногу не виходило, і раптом я відчув, що дуже повільно в цю грязюку занурююся. Вирватися з неї я не міг. На хвилину мене охопив гранничний жах від думки, що я тут загину. Зібравшись, я почав молитися Господу, і Він нагадав мені слова з книги пророка Ісаї: "І якщо переходитимеш через воду, – Я буду з тобою" (43:2 UTT). В цю мить – як дивно! – я помітив гілку болотного кипариса, що звисла низько до води за півметра від моєї голови. Я гарячково схопився за цю "простягнуту руку" дерева – і повільно, насилу витягнув себе з фатального багнища.

Зараз, коли я вже поставив намет на твердому, надійному ґрунті, мене не залишає відчуття, що ці кипариси охороняють мене немов велетенські часові. Те, що сталося сьогодні, стало мені гарним застереженням про смертельну небезпеку, що загрожує в цих місцях. І в той же час, я відчуваю умиротворення, насолоджуючись красою природи: наді мною – вечірнє небо м'якого жовтогарячого кольору, який плавно набуває потойбічного фіолетового відтінку.

Яке дивне поєднання відчуттів викликає це місце – зловісне передчуття, змішане з невимовним спокоєм! Але чудесний поряту-нок налаштував мене на правильний на-стрій. Надалі я не повинен бути безтурбот-ним і неуважним; слід поводитися розсудливо і обережно. Чимало людей знайшли на боло-тах свою загибель – або потонули, повільно занурившись в трясовину, або заблукали та зникли без вісті. Але в той же час я маю намір виявляти сміливість і відвагу в своїх дослідженнях. Упевнений, що виявлю тут майже невичерпний запас скарбів, що вказу-ють на славу і велич Христа-Творця. Ми не можемо любити і цінувати те, що ми не знаємо – це відноситься і до творення, і до його Творця. Тому я залишаюся вірним своє-му дослідницькому завзяттю – але діяти буду дуже обережно.

ДЕНЬ 2. ...Не втомлююся дивува-тися цим дивним деревам. На болотах в південній частині США болотяний ки-парис (Taxodium dis-tichum, таксодій дворядний) відчуває себе прекрасно. Ви-тягаючись вгору з невидимих глибин на висоту будинку в 12–15 поверхів, ці хвой-ні красені своїми незвичайними силуетами нагадують привидів. На їхніх гілках часто можна побачити скупчення іспанського моху (насправді, це не справжній мох, він відноситься до сімейства бромелієвих, але так вже його прийнято називати). Іспан-ський мох – це епіфіт, тобто рослина, яка росте на іншій рослині, не завдаючи тій шкоди (наприклад, орхідеї теж є епі-фітами).

Болотяний кипарис – дивне творіння нашого Господа, він відрізняється від усіх інших дерев на Землі. Його деревину іноді називають "вічною". Справа в тому, що стрижень цього кипариса містить хімічну сполуку під назвою кипрессен. Вона є натуральним консервантом, що робить деревину особливо стійкою до руйнувань з боку грибів і термітів. Ця властивість життєво необхідна дереву, що росте в такому вологому середовищі. Корисна во-на і для людей. Дошки з болотяного кипа-риса в особливій пошані у місцевих жите-лів за їх стійкість до гниття. Кипарисо-ва покрівельна дранка може служити гос-подарям будинку протягом 250 років!

Ще одна особливість цих дерев – унікаль-на гнучкість. Ураганний вітер може зігнути болотяний кипарис майже горизонтально, але він при цьому не зламається. А коли бу-ревій стихає, дерево "стрибком" поверта-ється до свого звичайного положення.

Приголомшливо, але деякі болотні кипа-риси, що ростуть сьогодні, проклюнулися з насіння ще до того, як на Землі почався пе-ріод Середньовіччя. А в Північній Каролині вче-ні зовсім недавно виявили гігантський кипа-рис, якому (як показав підрахунок річних кі-лець) не менше 2624 років. Це одне з най-старіших дерев у світі: віно вже росло, коли Римська імперія тільки зароджувалася, а вавилоняни завоювали Іудейське царство, зруйнували Єрусалимський храм і відвели єв-рейський народ у полон.

За своїм зовнішнім виглядом найбільші болотяні кипариси нагадують мені серед-ньовічні собори з контрфорсами – висту-паючими підпорами стін. Вважається, що такий розширений донизу стовбур допо-магає забезпечити дереву стійкість у во-ді. Ще у болотяного кипариса є повітряні корені – пневматофори. Ці численні ви-ступи, що піднімаються над поверхнею

води навколо стовбура дерева, мають вигляд щітки, що лежить догори щетиною. Їх основна функція – постачання кисню до основної частини кореневої системи, яку відділяє від атмосфери водний шар.

...Я захоплений чудесами, які приховує в собі і поступово відкриває мені болото, і мене знову охоплює священний жах – на цей раз не перед небезпеками, а перед величчю Бога-Творця, що ввалює нас в страх і трепет. Однак замість бажання втекти і сховатися я відчуваю незрозумілий мир в серці і пошану до Господа (Дії 9:31 UMT). І я роблю з цього висновок: найбільший мир в душі, який ми можемо випробувати на цій Землі, ми знаходимо саме тоді, коли переживаємо трепет перед Господом. Напевно, я порівняв би це з зоною повного спокою в епіцентрі урагану.

Але що це таке – побожний трепет? Це не просто яскраві і сильні емоції, викликані звичайним страхом. Хоча ми і називаємо це переживання Страхом Божим, але воно не має нічого спільного з панічним жахом. Скоріше, мова йде саме про трепет, і викликаний він передчуттям або переживанням присутності Бога. Ось чому такий трепетний страх пов'язаний з відчуттям неземного спокою. Звичайний же страх, позбавлений миру і спокою, – це почуття "рабське", почуттєве, тілесне.

І більш того: поза Божого порядку і правди, поза супутнього їм священного "страху" і благоговіння, не може бути спокою і миру. Тільки побожний трепет перед Господом несе з собою справжнє умиротворення. Пуританський пастор Томас Мантон говорив, що побожний страх – це благодать від Господа, і його треба постійно практикувати так само, як ми використовуємо свої легені для дихання. Ще ніколи ця істина не відкривалася мені настільки явно, як тут, на болоті.

ДЕНЬ 3. А головна рослина, яка надає болоту особливий, властивий йому вид – це ряска, найменша квіткова рослина в світі. Вона росте просто на поверхні води, утворюючи легкий, приємний для ока зелений килим. Але ця поросль створена Богом не тільки для краси: вона захищає болото, подібно до того, як в нашому тілі це робить печінка. Багато мільйонів крихітних плаваючих рослин спільними зусиллями допомагають очищати воду від різних хімічних речовин, в тому числі згубних, що потрапляють в болотну екосистему ззовні.

Якщо акуратно розсунути палицею шар ряски, можна побачити, що вода під нею має червонувато-коричневий відтінок, нагадуючи кольором чорний чай. Це відбувається через листя і шматочків кори, що впали в болото. Вони не просто там плавають, а вступають в складні взаємодії внаслідок створених Христом процесів. При цьому вода змінює не тільки колір, а й хімічний склад. Органічні кислоти, що виділяються (дубильна та інші), можуть довести загальний рівень кислотності болотного середовища до pH = 2,0, як у харчового оцту .

Я відкриваю довідник з хімії – і знову завмираю в шанобливому трепеті. Кислоти, про які ми ведемо мову, складаються з дуже великого числа атомів, з'єднаних між собою безліччю зв'язків. Я порівнюю молекулярні структури двох кислот – дубильної й хлоридної (що знаходиться в моєму шлунку) – і не можу осягнути: навіщо така складність? Ісус міг би використовувати для окислення болот-

ної води набагато простішу кислоту, якщо вже вона забезпечує переварювання їжі в людському організмі! Та й чому Він вирішив, що вода в болотах повинна бути підкисленою?.. Можу припустити, що таким чином Господь сформував екосистему, не схожу на інші: тут мешкають тільки ті рослини і тварини, яким – на відміну від більшості організмів – таке середовище проживання подобається. Такий Його задум, що демонструє Його мудрість і всезнання (До римлян 11:33)

На дні болота – цієї "філіжанки" з перекислою водою – знаходиться шар мутного осаду і повільно гниючого листя. Усередині цього світу з бруду і перегною живе незліченна кількість безхребетних. Судячи зі зразка, який я на днях взяв зі дна болота, на одному квадратному метрі болотних відкладень мешкають до 6000 "повзунів". Серед них – крихітні рачки, молюски, черви, равлики, креветки, амфіподи і всілякі личинки комах. Так що навіть у мілкому болоті, де загрузнути і потонути неможливо, ходити босоніж не можна!

Личинка коридали («мухи Добсона»)

Незвичайний, майже інопланетний вигляд цих створінь "говорить" нам про їхнього Творця, Який у Своїй святості не належить до нашого занепалого світу. І знову мої думки повертаються до трепету перед Ним. Біблія говорить про це не один раз: "Господа Саваота Його свято шануйте, і Його вам боятись, Його вам лякатись!" (Ісайя 8:13); "Чи Мене ви боятись не будете, каже Господь, чи тремтіти не будете перед лицем Моїм?" (Єремія 5:22) – і такі вірші (22–24) пояснюють причину цього трепету: Бог – наш святий Творець. І Природа у різний спосіб постійно нагадує нам про це.

А найбільші безхребетні в тутешньому болоті – це раки. Їх європейські побратими люблять прозору воду, а от для раків, що мешкають на півдні Америки, болота – це рідний дім. У величезному болоті Атчафалайя-Бейсін в Південній Луїзіані їх водиться особливо багато. В цьому проявляється Божа турбота не тільки про самих раків, але і про інших місцевих тварин – водоплавних птахів, єнотів, черепах, лисиць, ондатр, великих риб, водяних змій, – для яких ці створення є їжею.

ДЕНЬ 4. Величезні заболочені простори, розмаїтість рослинного й тваринного життя здатні приголомшити тих, хто потрапляє сюди вперше. Як і в інших місцях нашої планети, численні організми цієї унікальної екосистеми проголошують, що наш Творець – Бог, що оживлює все (1 Тимофію 6:13).

Я вже зрозумів, що потрібно намагатися концентруватися за один раз лише на кількох речах, щоб не пропустити їх в загальному природному всерадінні. Наприклад, незліченні болотні квіти напоюють

Вгорі зліва лілія *Crinum pedunculatum*; далі за годинниковою стрілкою: золота палиця (оронтіум водний), понтедерія, орхидея-примара; в центрі — лобелія кардинальська

повітря такими солодкими та чудесними запахами, що я намагаюся нюхати квіти поодинці, а не просто вдихати весь аромат разом. Квіти вирізняються на цих зелених рівнинах, граючи веселкою в очах.

Зловісну репутацію болотам створюють, крім іншого, м'ясоїдні рослини, що виростають тут, – перш за все, пухирник і росичка. Та я не боюся, що вони з'їдять мене: найбільшою здобиччю, яку можуть проковтнути ці рослини, є маленькі жаби і мишенята, а найчастіше вони обідають комахами і павуками. Але навіщо Господь Ісус зробив їх такими хижими?.. Виявляється, ґрунт більшості боліт бідний на поживні речовини, особливо азот і фосфор, і щоб отримати ці важливі поживні елементи, рослинам доводиться полювати на дрібних навколишніх мешканців. Зрозуміло, цю властивість вони набули після гріхопадіння, – але така можливість була закладена в них спочатку: турботливий Творець подбав, щоб навіть в царстві розпаду його створіння могли успішно існувати.

ДЕНЬ 5. Чим довше я тут, тим виразніше бачу численні прояви Божої слави, що відбиваються, немов у дзеркалі, у чорній воді цієї унікальної екосистеми. Знов і знов моє захоплення перетворюється на той побожний трепет, який схожий зі страхом, але радує світ. Сьогодні мені спало на думку ще одне порівняння: схожий трепет я відчував при зустрічі з людьми красивими і повними істинною шляхетністю. Але тут у мене викликають хвилювання не людська краса і гідність, не чудова природа сама по собі: це трепет перед Тим, Хто споконвічно створив цю красу і гідність.

Так, краса Христова перевівається тут, на болотах, зі страшними і воістину жахливими проявами наслідків гріхопадіння. Мене це не дивує, я і раніше нерідко помічав у природі таке поєднання жахливого і прекрасного. Часом, щоб розгледіти цю красу, потрібне гостре око. Взяти хоча б квіти, що з волі Ісуса ростуть на болотному ґрунті. Більшість з них дуже красиві, але деякі – досить небезпечні, тому що містять токсичні хімічні речовини.

Отруйна болотна азалія

Або інший приклад: алігатори. Ви запитаєте: де ж краса і гідність у цих страшних створінь?.. Так, алігатор не схожий на красиву квітку, але серед його якостей є дійсно прекрасні – наприклад, батьківська відданість. Коли самка відкладає кілька десятків яєць, батько й мати охороняють гніздо від хижаків, перебуваючи у воді поблизу. А коли з яєць вилуплюються крихітні дитинчата, мати допомагає їм дістатися до води. Якщо діти залишаються поблизу, вона продовжує їх захищати впродовж року, поки вони зовсім не зміцніють. Хіба не відбивається в цій дбайливій поведінці алігаторів сяйво і краса Божої батьківської любові?

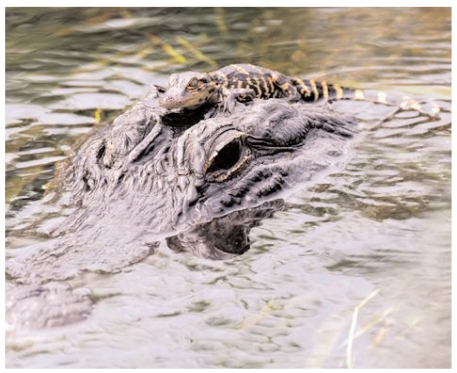

Святе Письмо теж неодноразово показує нам, як в прекрасному криється щось страхітливе, а в жахливому заховано прекрасне. Місце служіння Господу повно краси (Псалом 26:4), але для Надава і Авігу воно стало жахливим, коли вони увійшли в нього негідно (Левіт 10:1-2). А жахливі міста, які загрузли в гріху, часом несподівано розквітали Божої красою, як Ніневія, що покаялася після проповіді Йони (Йона 3).

А до деяких зразків створеної Господом краси нелегко дістатися чисто фізично. Такі, наприклад, орхідеї. Щоб їх побачити у тропічних лісах, мені потрібно було довго йти пішки по кучугурах під палючим сонцем, за високої вологості пробиратися через зарості в джунглях... Інші види цих чудових квітів Творець сховав на болотах – і знову мені довелося подолати серйозні перешкоди, щоб помилуватися ними.

Велика біла чапля

Створені Господом птиці теж свідчать про Його красу. Стежачи очима за польотом великої білої чаплі, мимоволі думаєш про сяйво Божої святості. Навіть навуки прекрасні своєрідною потойбічної красою, навіть якщо у когось ці восьминогі створіння викликають жах, а не захоплення.

Чим більше дивовижної чарівності відкривається мені в болотах, тим частіше я повертаюся думками до побожного страху й трепету перед Богом, Який створив красу, що ми бачимо в навколишньому світі, і завдання цієї краси – слугувати хвалою Його слави. "Додолу впаде ув оздобі святій перед Господом, тремтіть перед обличчям Його, уся земле" (Псалом 95:9). Біблія розповідає, як благочестивий іудейський цар Йосафат "...призначив співаків, щоб вони... славили Господа і святу Його велич: "Дякуйте Господу, бо навіки Його милосердя!" (2 хроніки 20:21). Коментуючи цей вірш, священник Джон Джилл, що жив в XVIII столітті, сказав: нам слід "хвалити Бога, Який великий в святості, Чия пишнота полягає в Його святості, і Який святий у всіх Своїх шляхах і справах". Він же відзначав, що Господь "настільки є об'єктом страху і трепету для благочестивих людей, що і Сам названий Страхом" (див. Буття 31, 42).

Жовтий садовий павук (Argiope aurantia)

Болота – це лише одне з Його незліченних творінь. Їх краса відображає безмірну красу Божої святості – саме тому вона невіддільна від побожності й трепету.

ДЕНЬ 6. Як і у всіх інших екосистемах, наш Господь Ісус використовує не тільки живі організми, а й небіологічні (абіотичні) фактори – воду, вітер, сонячне світло, хімічні речовини – щоб сформувати болота відповідно до свого задуму. Вода потрапляє сюди за допомогою струмків чи водоспадів, або внаслідок розливу найближ-

чих озера чи річки. До речі, глибина боліт зазвичай невелика. Вона може в окремих випадках досягати 10 метрів, але мої виміри показали, що болото, на якому я перебуваю, у найглибших місцях має не більше трьох метрів, а найчастіше його глибина становить один метр.

Мій особливий подив викликає той факт, що болотні рослини примудряються виживати за такої високої вологості. Адже для культурних рослин причина загибелі номер один – надмірний полив. Але ось, я сиджу посеред саду, який "надмірно поливається" цілий рік; але при цьому він сповнений рослинного життя! Як тут не вразитись майстерності та могутності нашого Творця?.. І оскільки багато рослин, які ростуть в інших екосистемах, не в змозі витримати рівень вологості, властивий болотам, тут зазвичай не приживаються чужі рослинні види та сорти.

Щоправда, трапляється на болотах і посуха. Але і її Бог використовує, щоб сповістити Свою доброту. Він розмістив у ґрунті більшості боліт торф'яні родовища – саме на той випадок, коли дощі довго відсутні. Торф діє подібно до губки, затримуючи вологу на тривалі періоди, і забезпечує водою численні вологолюбні рослини.

Від присутності чи відсутності у воді солі залежить, які саме організми мешкають на тому чи іншому конкретному болоті. Кипарисові болота південних районів США – це прісноводні екосистеми. Але в світі існує і чимало боліт із солоною водою, і там процвітають рослини і тварини, створені Богом зі здатністю виживати в такому багатому на мінерали середовищі.

ДЕНЬ 7. На глибоководних болотах півдня США значно поширені чагарники: карликова пальма, декілька видів клетри, вірджинська верба, ліндера, опосумхау (болотний падуб) та багато інших. Земля по краях водойм зазвичай покрита чагарниками дикого п'ятилистого винограду, зеленої шипшини, папороті, звіробою, проса лозового, а також отруйного плюща і кропиви. Ліани, що часто зустрічаються, можуть виростати тут до гігантських розмірів, обвиваючись, подібно до змиїв, навколо будь-якого нерухомого предмета.

І знову не можу не сказати: як не відчувати трепет перед Творцем усієї цієї пишності?.. На жаль, у сучасному світі багато людей не прагнуть зазнати таке переживання. Під трепетом вони розуміють звичайний страх перед небезпекою, і через це вони не мають жодного бажання досліджувати болота і цікавитися ними. Але при цьому вони відмовляються від знайомства з справжнім багатством – у тому числі й духовним. Адже болота сповіщають про те, що Христос є князем світу (тобто Владикою миру та благоденства). Однак насолоджуватися стосунками з Ним ми можемо тільки, якщо сприймаємо Його красу і душевний мир, що Він дає, з благоговійним трепетом.

Карликова пальма сабаль малий (*Sabal minor*)

Християнин з Нідерландів Вільгельм а Бракель (1635–1711) так міркував про це: "Не сумнівайтеся, що Бог наповнить ваше серця страхом і трепетом, але якщо будете боятися Його, ви [ніде більше] не зможете знайти спокою чи по-

чуття безпеки''. Цей страх Божий не має нічого спільного із занепокоєнням та тривожністю, він несе з собою справжній мир. Якщо ж ми ''постійно ігноруємо необхідність зосереджуватися на Господі і тремтіти перед Ним, то будемо податливими для всіляких гріхів''. Інакше кажучи, правильний страх (трепет) перед Богом – це захисний засіб від зла: ''Чим живіший страх перед Богом, тим меншу владу над вами має гріх. Тому повністю присвятіть себе праведному страху перед вашим Господом''.

Саме цьому праведному трепету перед моїм Творцем я навчаюсь тут, на цьому болоті. Вже минула половина моєї експедиції, і я з нетерпінням чекаю, що ще Ісус відкриє мені про цю екосистему і через Свіє творіння про Себе Самого.

Екваториальне болото
в бассейні верхньої Амазонки

http://www.hiscreation.com

Р. ДЖ. ДЕСТРІ
Редактор
ПАСТОР КРИС КАВА
Теологічний редактор
ТРЕЙ ТІППІ
Науковий редактор
КЕЛЛІ КАРЛСОН, КОЛІН ДЕСТРІ
Художні редактори
Д-р ШОН ЕЛЛІСОН, КОБУС ЭРАЗМУС, МЕГГІ РИЧАРДСЕН, ДЖОЗЕФІНА УОЛКЕР
Коректори
РІД ЕВАНС – друк

http://www.scienceandapologetics.com

Ганна Горяінова
Марина Новицька
Переклад
Євген Новицький
Редактор перекладу
Християнський науково-апологетичний центр (2021)
©HIS CREATION. Creator # 75
Усі права застережені.
Для біблійних цитат використовується переклад І. Огієнка, а також UMT – сучасний переклад Біблійної Ліги, UTT – переклад Р. Турконяка

Світлини та ілюстрації надано:
1 Сонце сідає на болоті – George Gentry USFWS
2 Іспанский мох на кипариси – (c) LightScribe
2 Пневматофори (Cypress knees) – Chascgswamp6 – CC BY-SA 3.0
3 Мокриця – GlobalP / iStockphoto
4 Личинка коридали – (c) UF/IFAS
4 Crinum pedunculatum – Toni Scott / iStockphoto
4 Золота палиця – (c) Brian Lasenby / Shutterstock
4 Понтедерія – R. Mohlenbrock USDA
4 Орхидея-примара – (c) RichLeghton / Dreamstime.com
4 Лобелія кардинальська – Barnes, Dr. Thomas G.
5 Болотна азалія – Chrumps – CC BY-SA 3.0
5 Алігатор – evelyng23 / Shutterstock
6 Велика біла чапля – (c) Damon Herota / Dreamstime.com
6 Жовтий садовий павук – Dakota L. – CC BY-SA 3.0
7 Сабаль – Larry D. Moore – CC BY-SA 3.0
8 Екваториальне болото – Shao at the Ukrainian language Wikipedia

ТВОРЕЦЬ поширюється безкоштовно, утім будь-які пожертви приймаються з удячністю.